

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

Кафедра економіки, права та управління бізнесом

Допущено до захисту
Завідувач кафедри

(підпис)
“ ” _ 2018 р.

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
на здобуття освітнього ступеня магістра
зі спеціальності 076 «Підприємництво, торгівля та біржова діяльність»
за магістерською програмою професійного спрямування «Економіка управління
та планування бізнесу»
на тему: «Економічне обґрунтування напрямків підвищення
конкурентоспроможності в роздрібній торгівлі (на прикладі ТОВ «Гаджет
Трейдінг»)»

Виконавець:

студент ЦЗФН факультету
Іванченко Анастасія Олегівна _

/підпис/

Науковий керівник:

к.е.н., доцент
Маркітан Олександр Сергійович _

/підпис/

АНОТАЦІЯ

Іванченко А.О., «Економічне обґрунтування напрямків підвищення конкурентоспроможності в роздрібній торгівлі (на прикладі ТОВ "Гаджет Трейдінг")»
кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня магістра зі спеціальності
«076 Підприємництво, торгівля та біржова діяльність» за магістерською програмою
«Економіка планування та управління бізнесом»,
Одеський національний економічний університет
м. Одеса, 2018 рік

Кваліфікаційна робота магістра складається з трьох розділів. Об'єкт дослідження – процеси підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Гаджет Трейдінг».

У роботі розглядаються теоретичні аспекти конкурентоспроможності підприємства, а також основні методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства. Проаналізовано фінансовий стан ТОВ «Гаджет Трейдінг» та надано оцінку його конкурентоспроможності. Запропоновано створення відділу безкоштовного навчання клієнтів, проведення рекламної кампанії. Проведено оцінку економічної ефективності проекту. Проаналізовано можливі ризики та визначено рівень ризикованості запропонованих заходів.

Ключові слова: конкурентоспроможність, фактори конкурентоспроможності, підвищення конкурентоспроможності, роздрібна торгівля, ринок, торговельне підприємство, стратегія, конкурентна стратегія.

ANNOTATION

Ivanchenko A. O., «Economic justification of the directions of increasing competitiveness in retail trade (on the example of LLC "Hadzhet Treidinh")»,
thesis for Master degree in specialty «076 Entrepreneurship, trade and stock-taking activity» under the program «Economics of Management and Business Planning»,
Odessa National Economic University
Odessa, 2018

Master's qualification work consists of three sections. The object of research is the processes of increasing the competitiveness of LLC "Hadzhet Treidinh".

The work deals with the theoretical aspects of the competitiveness of the enterprise, as well as the basic methods of assessing the level of competitiveness of the enterprise. Author analysis the financial condition of LLC " Hadzhet Treidinh" and assessed its competitiveness. It is proposed to create a department of free customer training, an advertising campaign. An estimation of economic efficiency of the project is conducted. The potential risks were analyzed and the risk level of the proposed measures was determined.

Keywords: competitiveness, factors of competitiveness, increase competitiveness, retail, market, trading company, strategy, competitive strategy.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВА	5
1.1. Сутність поняття конкурентоспроможності підприємства	5
1.2. Основні методи оцінки рівня конкурентоспроможності підприємства.....	8
1.3. Особливості дослідження конкурентоспроможності за видом економічної діяльності	17
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ КОНКУРЕНТНОГО СТАНУ ТОВ «ГАДЖЕТ ТРЕЙДІНГ»	27
2.1. Характеристика та аналіз фінансового стану ТОВ «Гаджет Трейдінг».....	27
2.2. Оцінка конкурентоспроможності ТОВ «Гаджет Трейдінг»	36
2.3. Аналіз ринку роздрібної торгівлі гаджетами в Україні.....	42
РОЗДІЛ 3. ЕКОНОМІЧНЕ ОБГРУНТУВАННЯ ШЛЯХІВ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ТОВ «ГАДЖЕТ ТРЕЙДІНГ»	48
3.1. Визначення напрямів та заходів підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Гаджет Трейдінг»	48
3.2. Оцінка ефективності заходів з підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Гаджет Трейдінг»	59
3.3. Оцінка основних проектних ризиків.....	63
ВИСНОВКИ	68
Список використаних джерел	71
Додатки	77

ВСТУП

Актуальність теми. Конкуренція є основною умовою, за якою працює ринковий механізм, тому що забезпечує стабільне зростання економіки, розмаїтість асортименту і високу якість товарів та послуг. В умовах глобалізації та інтеграції України у міжнародні економічні зв'язки суттєво посилюється роль конкурентоспроможності. Вона є однією з важливих характеристик ефективності підприємств та можливостей їх подальшого розвитку.

Зараз вітчизняні підприємства поступаються місцем в секторах економіки зарубіжним, які завойовують основні сегменти ринку. Розуміючи це, вітчизняні підприємства в умовах жорсткої конкурентної боротьби ставлять перед собою такі цілі як: задоволення потреб, що існують на ринку, отримання максимального прибутку і збільшення обсягів збуту, розширення частки внутрішнього і зовнішнього ринку, забезпечення необхідного рівня якості продукції за конкурентною ціною, впровадження нових технологічних процесів і модернізацію обладнання. Ці фактори визначають актуальність вивчення конкурентоспроможності в Україні.

Значний внесок у вивчення теоретичної складової конкурентоспроможності внесли М. Портер, А. Курно, Ф. Еджуорт, Дж. Робінсон, Ж.-Ж. Ламбен, Ф. Котлер, Д. Кемпбел, Б. Х'юстон, С.І. Савчук, Г.Л. Азоєв, А.Ю. Юданов, Карпов В. А., Янковой О. Г.

Мета наукового дослідження - обґрунтування теоретичних та методичних положень і розробка практичних рекомендацій щодо підвищення конкурентоспроможності підприємств торгівельної сфери.

Завдання наукового дослідження є наступними:

- визначення сутності конкурентоспроможності підприємств;
- вивчення методів оцінки конкурентоспроможності торговельних підприємств;
- визначення особливостей дослідження конкурентоспроможності залежно від виду економічної діяльності;

- характеристика фінансово-економічної діяльності ТОВ «Гаджет Трейдінг»;
- аналіз конкурентного середовища та конкурентоспроможності ТОВ «Гаджет Трейдінг»;
- аналіз сучасного стану ринку роздрібної торгівлі гаджетами в Україні;
- визначення і розробка напрямів та заходів щодо підвищення рівня конкурентоспроможності підприємства;
- оцінка ефективності запропонованих заходів та їх впливу на конкурентоспроможність підприємства.

Об'єкт дослідження – процеси підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Гаджет Трейдінг».

Предметом дослідження є теоретичні та методичні основи формування конкурентоспроможності торговельних підприємств та шляхи її підвищення.

Методи дослідження. Для вирішення завдань, поставлених в роботі, були використані наступні методи: за допомогою прийомів співставлення уточнено сутність поняття «конкурентоспроможність», для визначення фінансового стану підприємства та його конкурентоспроможності використані методи порівняльного аналізу, SWOT-аналіз, PEST-аналіз, економіко-математичні методи.

Інформаційна база дослідження. Інформаційною базою дослідження послужили наукові праці, законодавчі акти, статистичні дані та дані фінансової звітності ТОВ «Гаджет Трейдінг».

Публікація. За результатами дослідження опубліковано наукову статтю на тему: «Напрями підвищення конкурентоспроможності підприємств роздрібної торгівлі» в збірнику наукових праць «Науковий вісник Одеського національного економічного університету».

ВИСНОВКИ

Розгляд теоретичних питань конкурентоспроможності підприємства, аналіз фінансового стану та конкурентоспроможності ТОВ «Гаджет Трейдінг» дозволив сформулювати наступні висновки.

1. Конкурентоспроможність підприємства – це реальна та потенційна спроможність підприємства проектувати, виготовляти та збувати в тих чи інших конкретних умовах продукцію, яка користується більш пріоритетним попитом у споживачів при умові ефективної господарської діяльності та її практичної прибуткової реалізації в умовах конкурентного ринку. Конкурентоспроможність підприємства може бути визначеною як її порівняльна перевага по відношенню до інших фірм даної галузі всередині країни та за її межами.

2. Методи оцінки конкурентоспроможності підприємства можна поділити на наступні: якісні методи оцінки; кількісні методи; матричні, аналітичні, графічні методи; метод, що базується на оцінюванні конкурентоспроможності продукції підприємства; метод, заснований на теорії ефективної конкуренції; інтегральний метод; метод бенчмаркінгу та інші.

3. Для розмежування підприємств за видами економічної діяльності використовується класифікатор видів економічної діяльності (КВЕД). КВЕД - статистичний інструмент, специфічним принципом якого є об'єднання підприємств в групи за ознакою: подібність товарів чи послуг, які виробляє та надає підприємство, або використання подібних процесів для виготовлення товарів і надання послуг. Аналізуючи конкурентоспроможність підприємства, необхідно враховувати особливості процесу аналізу в залежності від виду економічної діяльності підприємства.

4. ТОВ «Гаджет Трейдінг» займається роздрібною торгівлею гаджетів та аксесуарів. Компанія налічує 50 магазинів по всій країні, має інтернет магазин «Citrus.ua», розвиває власну мережу сервісних центрів, а також пункти прокату електротранспорту. Має власні освітні простори «ЦеХаб» та «Цитрус Академія», де проводиться навчання в різних сферах сучасних технологій.

5. В роботі проведений комплексний економічний аналіз фінансового стану ТОВ «Гаджет Трейдінг». За аналізований період показники фінансової діяльності підприємства постійно збільшувалися. Аналіз ліквідності підприємства показав, що воно спроможне в будь-який час погасити свої борги та має можливість використати надлишок коштів на інвестиційні або ж інші проекти для підвищення прибутку. Оцінка фінансової стійкості показала, що підприємство є фінансово стійким та з кожним роком покращує показники фінансової стійкості. Протягом досліджуваного періоду тип фінансової стійкості підприємства залишався незмінним і визначається як абсолютна фінансова стійкість підприємства. Аналіз рентабельності показав, що показники рентабельності за період 2015-2017 рр. знаходяться на достатньому рівні.

6. Проведений аналіз показав, що ТОВ «Гаджет Трейдінг» має можливості для підвищення результатів своєї діяльності. На результати економічної діяльності підприємства найбільший вплив мають економічні чинники, зокрема рівень інфляції та скорочення доходів споживачів. Оцінка конкурентного середовища показала, що конкурентне середовище є досить сприятливим для підприємства, вплив конкурентних сил є незначним і підприємство має змогу розвиватися.

7. З метою підвищення конкурентоспроможності, збільшення обсягів продажу та формування сприятливого іміджу ТОВ «Гаджет Трейдінг» доцільно організувати безкоштовне навчання клієнтів користуванню придбаними пристроями. Для цього необхідно створити відділ безкоштовного навчання клієнтів та організувати його роботу. Працівники відділу будуть розташовані на п'яти торгових точках Одеси в різних районах, щоб кожен клієнт, який потребує навчання, зміг його пройти. Необхідно також облаштувати спеціальні класи, в яких буде проводитися навчання. Додатково пропонуємо створити методичний посібник, який клієнт зможе придбати за бажанням в класі. Мета посібника – закріпити отримані знання на занятті та, в подальшому, використовувати при виникненні питань. В посібнику будуть викладені в простій та зрозумілій

кожному формі як елементарні правила використання, так і матеріали про розширені можливості пристрою.

8. Другим заходом щодо підвищення конкурентоспроможності ТОВ «Гаджет трейдінг» є проведення рекламної кампанії. З усієї розмаїтості засобів реклами для компанії пропонуємо наступні: зовнішня реклама в Одесі; радіо-реклама на «Просто Раді.о»; контекстна реклама Google AdWords. Проведення цих заходів дозволить збільшити обсяги реалізації товарів та покращить імідж компанії.

9. Оцінка ефективності заходів з підвищення конкурентоспроможності показала, що прибуток, який підприємство отримає від реалізації цих заходів, значно перевищує витрати на їх впровадження. Витрачені на заходи кошти окупляться протягом 9 місяців. Тобто запропоновані заходи є ефективними та можуть бути впроваджені в діяльність ТОВ «Гаджет Трейдінг», оскільки вони допоможуть підвищити рівень конкурентоспроможність підприємства.

10. Оцінка проектних ризиків показала, що сумарна ймовірність виникнення можливих ризиків на всіх фазах реалізації проекту складає 20,28%, тобто проект є мало ризикованим та може бути впроваджений в діяльність ТОВ «Гаджет Трейдінг».

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Закон України «Про захист економічної конкуренції» від 11 січня 2001 року № 2210-III [Електроний ресурс] / Верховна Рада України. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2210-14>
2. Янковий О. Г. Конкурентоспроможність підприємства: оцінка рівня та напрями підвищення: монографія / О. Г. Янковий. – Одеса : Атлант, 2013. – 470 с.
3. Фатхутдинов Р.А. Управление конкурентоспособностью организации: навч. посіб. / Фатхутдинов Р.А. – Москва : Ексмо, 2005. – 544 с.
4. Шершньова З. Є. Стратегічне управління: навч. посіб. / Шершньова З. Є., Оборська С. В. – Київ : КНЕУ, 1999. – 384 с.
5. Промисловий маркетинг: навч. посіб. / О. Ф. Оснач, В. П. Пилипчук, Л. П. Коваленко – Київ: Центр учбової літератури, 2009. – 365 с.
6. Портер М. Международная конкуренция / М. Портер ; [пер. с англ.; под ред. и с предисл. В. Д. Щетинина]. – М. : Междунар. отношения, 1993. – 896 с.
7. Савчук С. И. Уровень конкурентоспособности и результаты конкурентной борьбы: проблема корректного использования показателей / С.И. Савчук // Актуальні проблеми економіки. – 2004. – № 6 (36).
8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємства: навч. посіб. / Шкурूपій О. В. , Гончаренко В. В. , Артеменко І. А. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 248 с.
9. Азоев Г.Л. Конкурентные преимущества фирмы: учеб. пособ. / Челенков А.П. - М.: Типография "Новости", 2000. - 255 с.
10. Ламбен Жан-Жак Менеджмент, ориентированный на рынок: Перев. с англ. под ред. В. Б. Колчанова. — СПб.: Питер, 2007. -
11. Криворотов В. В. Принципы и факторы построения системы показателей конкурентоспособности предприятия / В. В. Криворотов // Журнал «Проблемы современной экономики» – 2004. – № 1-2 (9-10).

12. Сіменко І. В. Аналіз господарської діяльності: навч. посіб. / Сіменко І. В., Косова Т.Д. - К. : "Центр учбової літератури", 2013. - 384 с.

13. Конкурентоспособность предприятия: оценка, диагностика, стратегия : монография / Ю. Б. Иванов, А. Н. Тищенко, Н. А. Дробитько. – Х. : ХГЭУ, 2003. – 349 с.

14. Погребняк Д. В. Методи діагностики конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / Д. В. Погребняк // Проблеми підвищення ефективності інфраструктури. Збірник наукових праць. – 2011. – Випуск 32. – Режим доступу: <http://jrnل.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/viewFile/391/379>

15. Рибницький Д. О. Сучасні підходи до оцінювання конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / Д. О. Рибницький, Т. А. Городня // Науковий вісник НЛТУ України. – 2010. – Випуск 20.9. – Режим доступу: http://nltu.edu.ua/nv/Archive/2010/20_9/227_Rybnycki_NV_20_9.pdf

16. Бідник, Н.Б. Математичні методи оптимізації конкурентоспроможності підприємства: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд.. екон. Наук. спец. 08.00.11 / Н.Б. Бідник – Львів: Львів. нац. Ун-т імені Івана Франка, 2007. – 18 с.

17. Пастухова Т.Ю. Матричні методи розрахунку конкурентоспроможності підприємства [Електронний ресурс] / Пастухова Т.Ю. // Финансовый механизм решения глобальных проблем: предотвращение экономических кризисов : матеріали І міжнародного наук.-практ. конф., 20-21 вересня 2012 р. - Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, 2013. – режим доступу: http://www.confcontact.com/2012_09_21/1_pastuhova.htm

18. Управління конкурентоспроможністю підприємства: навч. посіб. / С.М.Клименко, Т.В.Омельяненко, Д.О.Барабась, О.С.Дуброва, А.В.Вакуленко - К.: КНЕУ, 2008-520 с.

19. Горбачук Ю.А. Економічна діагностика: Інтерактивний комплекс навчально-методичного забезпечення. / Горбачук Ю.А., Кушнір Н.Б. – Рівне: НУВГП, 2007. – 176 с.

20. Азоев Г. Л. Конкуренция: анализ, стратегия и практика / Азоев Г. Л. – М.: Центр экономики и маркетинга, 1998. – 287 с
21. Оснач О. Ф. Промисловий маркетинг: навч. посіб. 2-ге вид. / Оснач О. Ф., Пилипчук В. П., Коваленко Л. П. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 364 с
22. Пилипчук В.П. Бенчмаркінг як інструмент підвищення ефективності маркетингової діяльності промислового підприємства [Електронний ресурс] / В.П. Пилипчук В.П., А.А. Шиманська //Молодий вчений. – 2015. – № 9(24) Ч.2. – Режим доступу : <http://molodyvcheny.in.ua/files/journal/2015/9/41.pdf>.
23. Гончарук А.Г. Бенчмаркінг як метод управління ефективністю підприємства [Електронний ресурс] / А.Г. Гончарук. // Труды Одесского политехнического университета. – 2007. – № 1(27). – Режим доступу: <http://pratsi.opu.ua/app/webroot/articles/1312894420.pdf>.
24. Чая В.Т. Система методов управленческого учета / В.Т.Чая, А.Д. Золотухина [Електронний ресурс] //Аудит и финансовый анализ . – 2009. – № 1. – Режим доступу: <http://auditfin.com/fin/2009/1/Chaya/Chaya%20.pdf>.
25. Статистика підприємств : навчальний посібник / [Матковський С.О., Гринькевич О.С, Сорочак О.З. та ін.] - 2-ге вид., переробл. і доповн. - К., Алерта, 2013. - 560 с.
26. КВЕД: навіщо він підприємцеві та нові умови зміни [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://kved.biz.ua>
27. Прокопєць Л. В. Складові підвищення конкурентоспроможності сільськогосподарських підприємств [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zbirduk.bukuniver.edu.ua/issue_articles/37_1.pdf
28. Щербініна С.А. Конкурентоспроможність будівельних підприємств як напрям підвищення економічної ефективності житлового будівництва [Електронний ресурс] / С.А. Щербініна, А.В. Криворученко, І.Р. Кісельов // Вісник НУВГП. – Випуск 1(65). – Серія «Економіка». – Рівне: НУВГП, 2014 р. – Режим доступу: http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbu/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21RE

[F=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Vnuvgp_ekon_2014_1_49](http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97%20%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8,%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8,%20%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/2010/S2/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%9E%D0%A3%D0%A2%D0%92%D0%9E%D0%A0%D0%AE%D0%AE%D0%A7%D0%98%20%D0%A4%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%98.pdf)

29. Россіхіна О.Є. Конкурентоутворюючі фактори, як основа стратегії конкуренції будівельного підприємства [Електронний ресурс] / Россіхіна О.Є. // Международные конференции: Стратегії інноваційного розвитку економіки України проблеми, перспективи, ефективність. Секція 2. Економіка підприємства та маркетинг. – НТУ «ХПІ», 2010. – Режим доступу: <http://www.kpi.kharkov.ua/archive/Conferences/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97%20%D1%96%D0%BD%D0%BD%D0%BE%D0%B2%D0%B0%D1%86%D1%96%D0%B9%D0%BD%D0%BE%D0%B3%D0%BE%20%D1%80%D0%BE%D0%B7%D0%B2%D0%B8%D1%82%D0%BA%D1%83%20%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BD%D0%BE%D0%BC%D1%96%D0%BA%D0%B8%20%D0%A3%D0%BA%D1%80%D0%B0%D1%97%D0%BD%D0%B8%20%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B1%D0%BB%D0%B5%D0%BC%D0%B8,%20%D0%BF%D0%B5%D1%80%D1%81%D0%BF%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B8,%20%D0%B5%D1%84%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%BD%D1%96%D1%81%D1%82%D1%8C/2010/S2/%D0%9A%D0%9E%D0%9D%D0%9A%D0%A3%D0%A0%D0%95%D0%9D%D0%A2%D0%9E%D0%A3%D0%A2%D0%92%D0%9E%D0%A0%D0%AE%D0%AE%D0%A7%D0%98%20%D0%A4%D0%90%D0%9A%D0%A2%D0%9E%D0%A0%D0%98.pdf>

30, Куклінова Т. В. Фактори конкурентоспроможності будівельних підприємств в умовах загострення кризових явищ [Електронний ресурс] / Т. В. Куклінова // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва. - 2015. - № 1(1). - Режим доступу: [http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=pirpr_2015_1\(1\)_26](http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=pirpr_2015_1(1)_26)

31. Бергман, Б. Розничная торговля: стратегический подход / Б. Бергман, Дж. Р. Эванс ; пер. с англ. – 8-е изд. – М. : Вильямс, 2008. – 1184 с.

32. Внутрішня торгівля в Україні: економічні умови ефективного розвитку: монографія / [А. А. Мазаракі, та ін.] – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2006. – 195 с.

33. Момот В.М. Способи управління якістю на підприємствах ресторанного типу / В.М. Момот, В.В. Нежурко // Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі: проблеми теорії та практики. – 2013. – № 3 (15) – С. 71 – 78.

34. Методичні рекомендації щодо забезпечення якості та безпеки товарів і послуг підприємств ресторанного господарства [Електронний ресурс] / Затверджено наказом міністерства економіки України від 22 липня 2008 р. № 295 – Режим доступу: http://uazakon.com/documents/date_e3/pg_gtcrog.htm

35. Мальська М.П. Ресторанна справа: технологія та організація обслуговування туристів (теорія та практика): навч. посіб. / М.П. Мальська, О.М. Гаталяк, Н.М. Ганич – К.: «Центр учбової літератури», 2013. – 304 с.

36. Завадський Й.С. Економічний словник / Й.С. Завадський, Т.В. Осовська, О.О. Юшкевич. — К.: Кондор, 2006. — 356 с.

37. Апопій В.В. Організація торгівлі: навч. посіб. - 3тє вид. / В.В. Апопій. — К.: Центр учбової літератури, 2009. — 632 с.

38. Берман Б. Розничная торговля: стратегический подход. — 8е изд.: Пер. с англ. — М.: Издаельский дом "Вильямс", 2003. — 1184 с.

39. Обзор рынка розничной торговли Украины [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://inventure.com.ua/analytics/investments/obzor-rynka-rozничnoj-torgovli-ukrainy>

40. Монобрендовые магазины: бизнес или маркетинг? [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://forbes.net.ua/magazine/forbes/1406491-monobrendovye-magaziny-biznes-ili-marketing>

41. В 2017-2018 «мобильный» рынок Украины тянут на себе смартфоны [Електронний ресурс] – Режим доступу: <http://sd.net.ua/2018/03/22/v-2017-2018-mobilnyy-rynok-ukrainy-tyanut-na-sebe-smartfony.html>

42. Дослідження GfK Ukraine і MOYO: за 7 років витрати українців на телефони і комп'ютери виросли вдвічі [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://rau.ua/uk/novyni/issledovanie-gfk-moyo/>

43 - Итоги украинского e-commerce за 2017-й год <http://allretail.ua/topics/52976/>

44. Спецпроект: Украинский e-commerce под микроскопом [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://rau.ua/news/analitika-e-commerce/4/>

45. Названы лучшие ритейлеры и торгово-развлекательные центры -2018 [Електронний ресурс] – Режим доступу: <https://rau.ua/news/news-company/luchshie-kompanii-ritejla-2018/>

46. Фінансовий аналіз: навчальний посібник. / [І. О. Школьник, І. М. Боярко, О. В. Дейнека та ін.] – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 368 с

47. Д.О. Горелов Стратегія підприємства: навч.-метод. посіб. / Д.О. Горелов, С.Ф. Большенко. - Харків: Вид-во ХНАДУ, 2010. - 133 с.

48. Мельник Ю.М. Методичний підхід до оцінки впливу сил конкуренції за моделлю Портера [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://www.rusnauka.com/23_D_2009/Economics/49607.doc.htm

49. Стратегічний менеджмент: навч. посіб. / [М. П. Бутко, М. Ю. Дітковська, С. М. Задорожна та ін.] – К.: «Центр учбової літератури», 2016. – 376 с.

50. Полинская, Г. А. Информационные системы маркетинга : учебник и практикум для академического бакалавриата / Г. А. Полинская. — М. : Издательство Юрайт, 2017. — 370 с.